Jatkavien vanhempainilta 20.10.2026

Ylioppilaskirjoitukset, rehtori Henna Komi

Jatko-opintoihin hakeminen, opinto-ohjaaja Sirpa Repo

YO-kirjoitusten erityisjärjestelyt, erityisopettaja Pia Palosvirta

Tutkinnon nykyinen rakenne

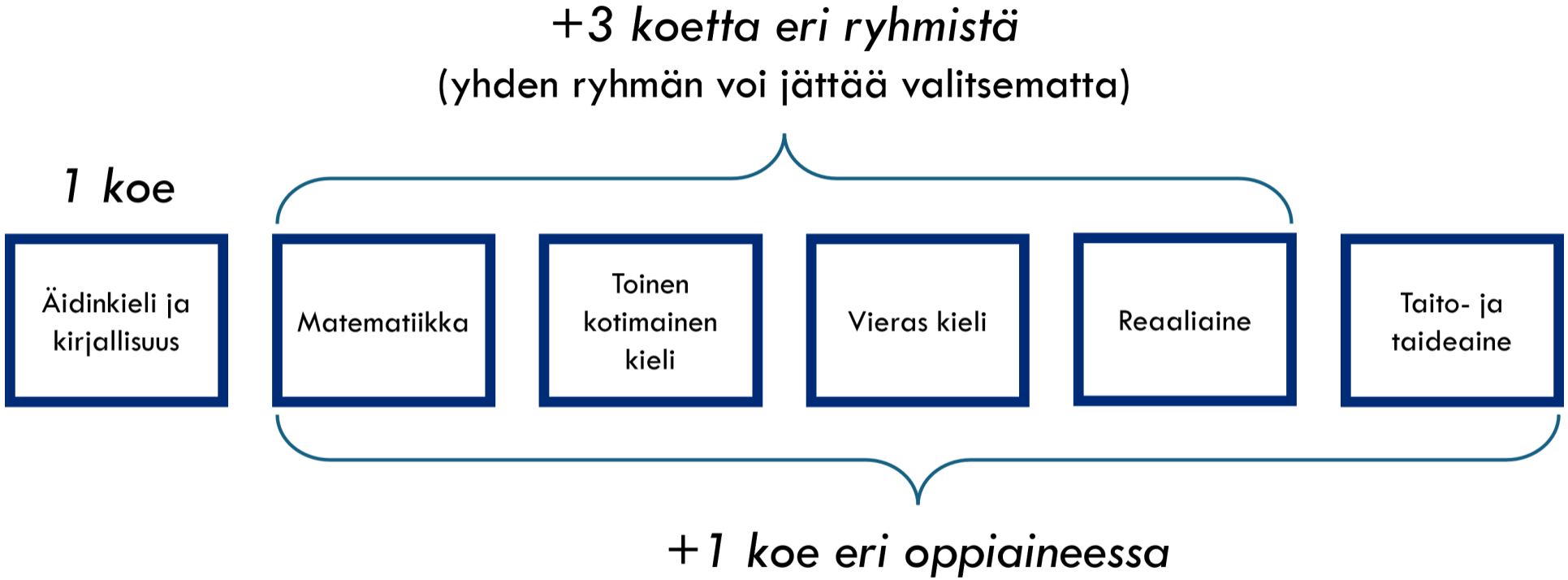
Ylioppilastutkinnon rakenne uudistui keväästä 2022 alkaen.
Kokelaan on sisällytettävä ylioppilastutkintoon vähintään viiden tutkintoaineen kokeet.

Lisätietoa ylioppilastutkintolautakunnan sivuilta www.ylioppilastutkinto.fi

Tutkinnon rakenne muuttuu syksystä 2029

Tutkintoon kuuluu edelleen vähintään viisi koetta, mutta valintaryhmiin tulee uusi vaihtoehto.

Yhden kokeista oltava pitkän oppimäärän koe, joita on matematiikassa ja kielissä.

Uutta: kuvataiteen, musiikin tai liikunnan koe voi sisältyä viiteen vaadittavaan kokeeseen.

Lähde: Ylioppilastutkintolautakunta, 2026

Valitse kirjoitettavat aineet

- Äidinkieli ja kirjallisuus, suomi
- Englanti, pitkä oppimäärä
- Matematiikka, pitkä oppimäärä
- Matematiikka, lyhyt oppimäärä
- Biologia

Nykyinen tutkintorakenne: ilmo.ylioppilastutkinto.fi

Testaa! Tuleeko sinusta ylioppilas?

Näillä valinnoilla ei voi valmistua ylioppilaaksi:

- Tutkintoon vaaditaan vähintään viiden eri aineen kokeet.

Esimerkkejä tutkinnon rakenteesta

- Äidinkieli, englanti (A), lyhyt matematiikka, psykologia, historia
- Äidinkieli, pitkä matematiikka, ruotsi (B), englanti (C), uskonto
- Äidinkieli, englanti (A), pitkä matematiikka, fysiikka, kemia, biologia
- Äidinkieli, ruotsi (A), lyhyt matematiikka, yhteiskuntaoppi, terveystieto
- Äidinkieli, englanti (A), ruotsi (B), filosofia, ranska (C)

Osallistumisoikeus kokeisiin

1. Oppiaineen **pakolliset opintojaksot** on opiskeltava ennen kokeeseen osallistumista (arvosana 4–10).
2. Vieraassa kielessä, jossa ei ole pakollisia opintojaksoja, riittää kolme opintojaksoa (esim. saksa).
3. Rehtorin päätöksellä poikkeustapaukset (oltava riittävät edellytykset suoriutua kokeesta)

Osallistumisoikeuden epäämisestä rehtori tekee viranhaltijapäätöksen, joka lähetetään opiskelijalle noin 2–3 viikkoa ennen kirjoitusten alkua. Opiskelijalla on vielä mahdollisuus saada osallistumisoikeus kirjoituksiin suorittamalla puuttuvat opintojaksot ennen koepäivää.

Ilmoittautuminen kokeisiin

- Ilmoittautuminen tehdään kirjallisesti Wilman lomakkeella lukio-opintojen aikana.
- Sitova ilmoittautuminen kevään tutkintoon **marraskuussa** (16.–27.11.26) ja syksyn tutkintoon **toukokuussa** (19.–2.6.2026). Päivämäärät on merkitty Wilman kalenteriin ja koulun kotisivuille.
- Valmistumisen jälkeen ilmoittautumisohjeet löytyvät lukion kotisivuilta kohdasta **Ajankohtaista**.

Kokeiden maksuttomuus oppivelvollisille

- Kokelas voi ilmoittautua maksuttomasti viiteen ensimmäiseen kokeeseen.
- Jos kokelas ilmoittautuu saman tutkintokerran aikana useaan kokeeseen siten, että kokeita tulee yhteensä enemmän kuin viisi, kokelas valitsee maksuttomasti suoritettavat kokeet.
- Jos kokelas saa maksuttomasti suoritetusta kokeesta hylätyn arvosanan, hän saa uusia kokeen ilman maksua muutamin poikkeuksin.
- Oikeus maksuttomiin kokeisiin päättyy sen kalenterivuoden lopussa, jolloin kokelas täyttää **20 vuotta**, ellei kokelaalle myönnetä pidennystä.

Koemaksut oppivelvollisille

1. Kuudennesta kokeesta alkaen maksu

2. Hylätyn kokeen uusimisesta peritään maksu esimerkiksi seuraavissa tapauksissa:
   - Kokelaan koe on hylätty, koska kokelas on **jättänyt saapumatta** koetilaisuuteen.
   - Kokelaan koe on hylätty, koska kokelas **ei** ole jättänyt **koesuoritusta arvosteltavaksi**.
   - Kokelaan koe on hylätty **vilpin** tai koetilaisuuden **häiritsemisen** vuoksi.

3. Hyväksytyn kokeen uusimisesta peritään aina maksu.

4. Maksuperuste syntyy ilmoittautumisesta, ei todellisesta osallistumisesta.

5. YTL määrää, koulu kerää ja tilittää YTL:lle
   - koekohtainen maksu 41 €
   - maksu tarkistusarvostelusta / koe 60 €

Kokeen uusiminen

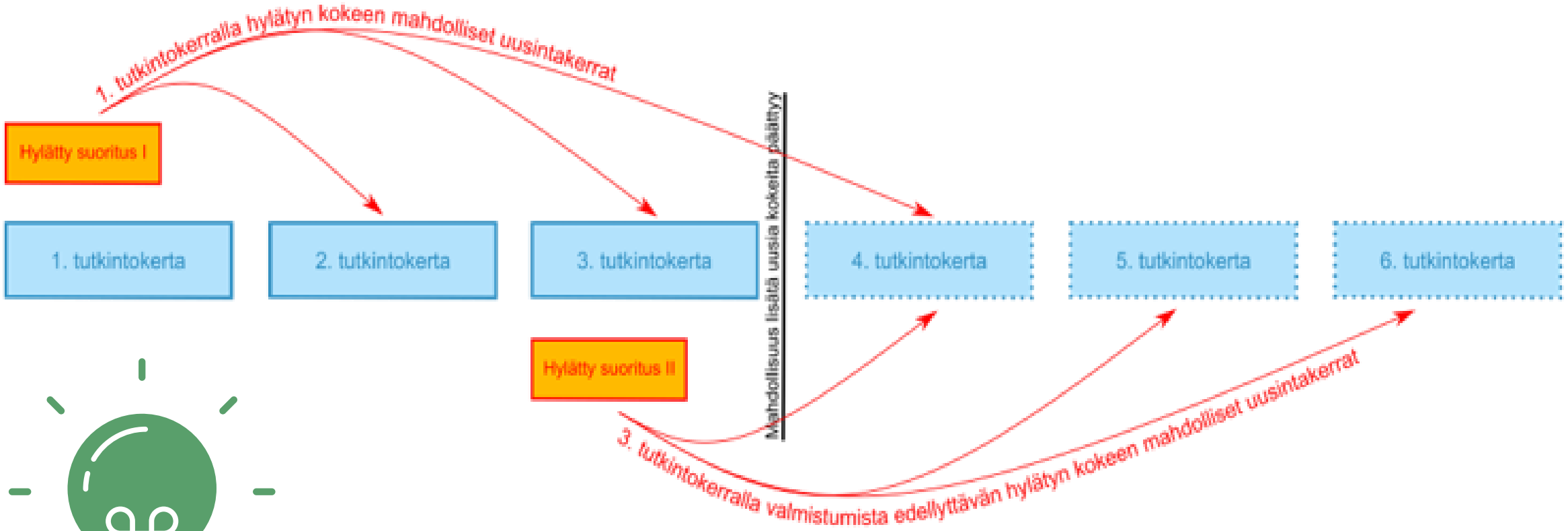
HYLÄTTY KOE: Kokeen voi uusia kolme kertaa seuraavan kolmen tutkintokerran aikana.

Vaativamman tason kokeen voi vaihtaa lyhyempään oppimäärään perustuvaksi kokeeksi, katsotaan uusintakerraksi.

HUOM! Vaatimus yhdestä A-tason kokeesta on rajoite.

HYVÄKSYTTY KOE: Kokeen saa uusia ilman rajoituksia.

Tutkinnon suorittaminen ja hylätyn kokeen uusiminen

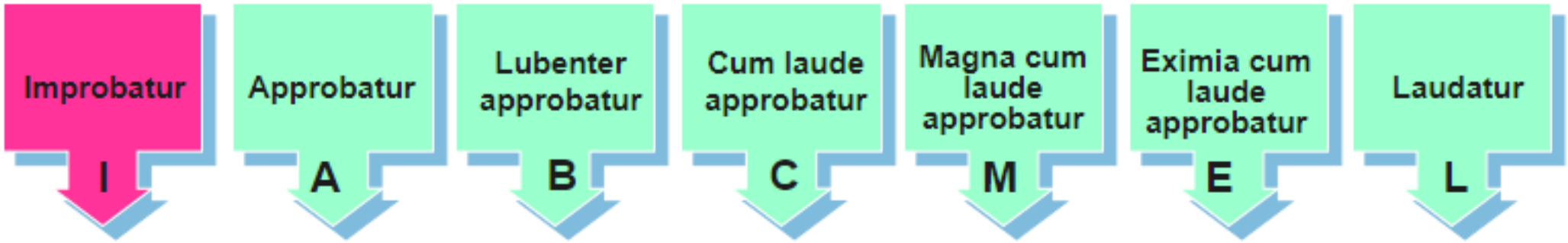

Kokeiden hajauttaminen

- Hajauttaminen on **yksilöllinen päätös**, joka suunnitellaan opinto-ohjaajan kanssa.
- Suositeltavaa on suorittaa haastavan aineen koe kolmannen vuoden syksyllä, mahdollisuus uusia keväällä.
- Useamman reaaliaineen kirjoittaminen voi olla peruste jopa kolmelle kerralle hajauttamiseen: yhdellä tutkintokerralla voi kirjoittaa kaksi reaaliainetta:

Ryhmä 1	**Ryhmä 2**
Psykologia	Katsomusaineet (ev.lut., ort., elämänkats.tieto)
Filosofia	Yhteiskuntaoppi
Historia	Kemia
Fysiikka	Maantiede
Biologia	Terveystieto

Arvostelu

- Lukion asianomaisen aineen opettaja arvostelee koesuoritukset alustavasti ja **lautakunnan sensorit** lopullisesti.
- Jos suoritusta on **heikentänyt** jokin **erityisen painava** peruste, voi lautakunta tämän huomioida: luki-vaikeus, vamma, sairaus tai erityisen vaikean elämäntilanne – otetaan huomioon vain hylätyn ja hyväksytyn rajalla (I → A).

Kompensaatio

- Ylioppilastutkinto tulee suoritetuksi tutkintoon vaadittavassa kokeessa annetun hylätyn arvosanan estämättä.
- Kokelas voi kirjallisesti kieltää hylätyn arvosanan merkitsemisen.
- **Vain yhden** hylätyn kokeen voi kompensoida.
- Kompensaatio voi kohdistua vain **tutkintoon vaadittavaan** kokeeseen.
- Hylättyjä ylimääräisiä kokeita ei kompensoida.
- Kokelaan saamat kompensaatiopisteet lasketaan yhteen.
- **10 kompensaatiopistettä** kompensoi hylätyn arvosanan.
- Jos kokelas on suorittanut enemmän kuin viisi koetta, hänelle otetaan kompensaatiopisteiden laskemisessa huomioon tutkintoon vaadittavista kokeista **ne neljä koetta**, jotka tuottavat **korkeimman kompensaatiopistesumman**.

Kompensaatio

Kompensaatiossa pisteitä annetaan hyväksytyistä arvosanoista:

L = 7 E = 6 M = 5
C = 4 B = 3 A = 2

10 kompensaatiopistettä viidellä aineella:

AABBi
AAACi

Kompensoidun hylätyn kokeen saa uusia ilman rajoituksia.

Tutkinto ja sen täydentäminen

Kokelas valmistuu ylioppilaaksi suoritettuaan hyväksytysti ylioppilastutkintoon vaadittavat kokeet sekä **lukion oppimäärään** kuuluvat opinnot tai ammatillisen perustutkinnon.

Tutkintoa voi vielä täydentää uusilla kokeilla, kun on suorittanut tutkinnon hyväksytysti.

- Voi täydentää jo suorittamansa oppiaineen eritasoisella kokeella.
- Lautakunta lähettää lukioon uuden ylioppilastutkintotodistuksen ylioppilaalle, joka tutkinnon valmistumisen jälkeen on uusinut kokeita tai täydentänyt tutkintoaan.

Todistukset

- Ylioppilastutkinnon suorittamisesta annetaan paperinen ylioppilastutkintotodistus. Todistus lähetetään siihen lukioon, jossa kokelas on viimeksi suorittanut ylioppilastutkinnon kokeita.
  - Lukio luovuttaa todistuksen kokelaalle. Kokelas vastaa itse todistuksen noutamisesta. Lukion tulee säilyttää todistusta vuoden sen päiväyksestä, minkä jälkeen todistus on tuhottava tietoturvallisella tavalla.
- Digitaalinen todistus
  - Digitaalinen todistus päivätään sille päivälle, kun se luodaan ja luovutetaan. Todistus on voimassa kolme vuotta päiväyksestä. Digitaalisen todistuksen voi ladata maksutta Opetushallituksen Opintopolkupalvelusta.
- Jos kokelas on suorittanut ylioppilastutkinnon kokeita mutta ei ylioppilastutkintoa, hänelle myönnetään todistus hyväksytysti suoritetuista kokeista.

Luku- ja kirjoitusvaikeus yo-tutkinnossa

Lukivaikeuden vuoksi on mahdollisuus hakea erityisjärjestelyjä :

- pidennetty koeaika, 2 h
- isompi teksti

Hakemus on lähetettävä lautakuntaan viimeistään 30.11. ja 30.4. Hakemus toimitetaan lukion kautta. Hakemusten laatiminen aloitetaan jo syys-lokakuussa / helmi-maaliskuussa, jotta kaikki lausunnot ehditään saada mukaan hakemukseen.

Ota yhteyttä erityisopettajaan.

Sairaus tai vamma yo-tutkinnossa

Pitkäaikaisen sairauden tai pysyvän vamman takia on mahdollista hakea erityisjärjestelyjä:

- pidennetty koeaika
- isompi teksti
- erillinen pienryhmätila
- vapautus tietokoneen käytöstä

Jotta sairaus tai vamma voidaan ottaa huomioon ylioppilastutkinnossa, tulee kokelaan tai hänen huoltajansa hankkia lääkärin, psykologin, terveydenhoitajan tai sairaanhoitajan lausunto sairaudesta tai vammasta sekä muut tilanteen selvittämiseen tarvittavat liitteet. Lausunnon tilalla voidaan käyttää myös OmaKannasta saatavia tietoja.

Myös esimerkiksi rehtorin ja erityisopettajan lausunnoilla on mahdollista täydentää tietoja kokelaan tilanteesta. Lausunnoista tulee ilmetä koesuoritusta heikentävä syy ja syyn vaikutukset kokeiden suorittamiseen.

Äkillinen sairastuminen ennen yo-koetta tai sen aikana

Otettava mahdollisimman pian yhteyttä rehtoriin!

- Jos äkillinen tai ennakoimaton tilanne vaikuttaa ylioppilastutkinnon suorittamiseen, tulee kokelaan tai hänen huoltajansa välittömästi ottaa yhteyttä lukion rehtoriin. Jos kokelaalla on hajautuskertoja tai uusimiskertoja jäljellä, arvioidaan, onko kokelaan edun mukaista hakea ilmoittautumisen mitätöintiä esimerkiksi lääkärinlausunnon perusteella vai suorittaa koe erityisjärjestelyitä hyödyntäen.
- Ilmoittautumisen mitätöintiin vaaditaan erityisen painava syy. Äkillisen sairastumisen (esim. vatsatauti, joka alkaa yöllä) perusteella tehtyihin hakemuksiin ei vaadita lääkärintodistuksia tai muita terveydenhoidon selvityksiä. Äkillisesti sairastuneen kokelaan tulee olla yhteydessä lukioon koepäivän aamuna puhelimitse tai sähköpostilla. Muissa tapauksissa tulee toimittaa lääkärintodistus tai muu asiantuntijalausunto kokelaan tilanteesta.
- Juuri ennen koetta tai kokeen aikana äkillisesti sairastunut voidaan siirtää koulussa erilliseen tilaan rehtorin päätöksellä. Tietyissä tilanteissa voi saada myös lisäaikaa (esim. migreenikohtaus). Tällöin rehtori on puhelimitse yhteydessä YTL:ään.

Ylioppilastutkintoa koskevaa tietoa saa

- ylioppilastutkintolautakunnan nettisivuilta www.ylioppilastutkinto.fi mm.
  - aiempien vuosien pisterajoja
  - koekohtaisia määräyksiä ja ohjeita
- lukion nettisivuilta
- opinto-ohjaajalta
- lukiosihteeriltä
- rehtorilta

Mäntsälän lukion erityistuki kaikille

- koulukohtaiset kertausopintojaksot

- Ennen kirjoituksia järjestetään eri aineissa tenttejä, joiden tavoite on valmentaa koetta varten.
  - Tentit ovat joko suullisia tai kirjallisia, lisätietoa opettajilta.
  - Ilmoittautuminen yhtä aikaa yo-kokeisiin ilmoittautumisen kanssa.
  - Suositeltavaa osallistua erityisesti, jos ei osallistu kertausopintojaksolle ennen yo-koetta.

Hyvä tietää

- Wanhojen risteily on opiskelijoiden omaa toimintaa, poissaololupaa ei myönnetä.
- Kolmantena vuonna ei kannata sijoittaa lomamatkaa kolmanteen periodiin, jolloin opiskelijoilla on pääasiassa yo-kokeisiin valmentavia opintojaksoja.
- Lomia myönnetään ainoastaan sillä ehdolla, että opiskelija kysyy opettajilta etukäteen poissaoloajan tehtävät ja hoitaa ne sovitulla tavalla.

Kiitos!

